

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

PHÙNG THẾ QUÂN

**ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG CỦA CHÍNH SÁCH
BẢO VỆ VÀ PHÁT TRIỂN RỪNG ĐỐI VỚI
ĐỒNG BÀO DÂN TỘC THIỂU SỐ
TẠI HUYỆN ĐỊNH HÓA, TỈNH THÁI NGUYÊN**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
KINH TẾ NÔNG NGHIỆP**

THÁI NGUYÊN – 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

PHÙNG THẾ QUÂN

**ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG CỦA CHÍNH SÁCH
BẢO VỆ VÀ PHÁT TRIỂN RỪNG ĐỐI VỚI
ĐỒNG BÀO DÂN TỘC THIỂU SỐ
TẠI HUYỆN ĐỊNH HÓA, TỈNH THÁI NGUYÊN**

Chuyên ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 8.62.01.15

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
KINH TẾ NÔNG NGHIỆP**

Người hướng dẫn khoa học: TS. Kiều Thị Thu Hương

THÁI NGUYÊN- 2019

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện luận văn “*Đánh giá tác động của chính sách bảo vệ và phát triển rừng đối với đồng bào dân tộc thiểu số tại huyện Định Hóa, tỉnh Thái Nguyên*” tôi đã nhận được sự hướng dẫn, giúp đỡ, hướng dẫn, động viên của những cá nhân và tập thể. Tôi xin bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc nhất tới tất cả các cá nhân và tập thể đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong học tập và nghiên cứu.

Trước hết tôi xin bày tỏ sự cảm ơn đối với Ban giám hiệu nhà trường, Khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn và các thầy, cô giáo Trường Đại học Nông Lâm thuộc Đại học Thái Nguyên đã tạo mọi điều kiện giúp đỡ tôi hoàn thành chương trình học tập và nghiên cứu.

Có được kết quả này tôi vô cùng biết ơn và bày tỏ lòng kính trọng sâu sắc đối với Tiến sỹ Kiều Thị Thu Hương người đã nhiệt tình hướng dẫn giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin được gửi lời cảm ơn tới Ủy Ban Dân Tộc và các Thầy Cô trong nhóm nghiên cứu đề tài “*Đánh giá hiệu quả, tác động của chính sách bảo vệ và phát triển rừng đối với đồng bào dân tộc thiểu số*” đã hỗ trợ tôi trong quá trình nghiên cứu và sử dụng 1 số dữ liệu của đề tài.

Tôi xin cảm ơn sâu sắc đến Lãnh đạo, cán bộ Ủy ban nhân dân huyện Định Hóa nơi tôi công tác đã tạo điều kiện để tôi hoàn thành khóa học và nghiên cứu hoàn thiện bài luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Định Hóa, ngày tháng năm 2019

Học viên

Phùng Thế Quân

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các kết quả nghiên cứu được trình bày trong luận văn là trung thực, khách quan và chưa từng dùng để bảo vệ lấy bất kỳ học vị nào.

Tôi xin cam đoan rằng mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn đã được cảm ơn, các thông tin trích dẫn trong luận văn này đều được chỉ rõ nguồn gốc.

Định Hóa, ngày tháng năm 2019

Học viên

Phùng Thế Quân

MỤC LỤC

LỜI CẢM ƠN	i
LỜI CAM ĐOAN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC BẢNG.....	vi
DANH MỤC HÌNH.....	vii
TRÍCH YẾU LUẬN VĂN.....	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	2
3. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu.....	3
3.1. Đối tượng nghiên cứu	3
3.2. Phạm vi nghiên cứu	3
4. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài.....	3
Chương 1 CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI	5
1.1. Cơ sở lý luận của đề tài.....	5
1.1.1. Khái niệm rừng	5
1.1.2. Đặc điểm và phân loại rừng	5
1.1.3. Vai trò của rừng	7
1.1.4. Một số vấn đề lý luận về tác động của chính sách quản lý, bảo vệ rừng đến phát triển rừng.....	8
1.2. Tổng quan tình hình nghiên cứu thuộc lĩnh vực của đề tài	12
1.2.1. Tình hình nghiên cứu trong nước	12
1.2.2. Tình hình nghiên cứu ngoài nước	23
1.3. Tổng quan các công trình nghiên cứu liên quan.....	31
Chương 2 ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	35
2.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	35
2.1.1. Đặc điểm tự nhiên	35
2.1.2. Đặc điểm kinh tế - xã hội.....	42
2.1.3. Đánh giá chung về điều kiện tự nhiên, kinh tế, xã hội	51

2.2. Nội dung nghiên cứu	52
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	52
2.3.1. Phương pháp chọn mẫu.....	52
2.3.2. Phương pháp thu thập thông tin.....	53
2.3.3. Phương pháp xử lý thông tin.....	53
2.3.4. Phương pháp phân tích thông tin	53
2.4. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	54
2.4.1. Các chỉ tiêu về quản lý, bảo vệ rừng.....	54
2.4.2. Các chỉ tiêu đánh giá kết quả và hiệu quả tác động của chính sách	54
2.4.3 Các chỉ tiêu tổng hợp	55
Chương 3 KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	56
3.1 Thực trạng công tác bảo vệ và phát triển rừng tại huyện Định Hóa và hệ thống chính sách quản lý, bảo vệ rừng đang thực thi tại huyện Định Hóa	56
3.2. Đánh giá tác động của các chính sách quản lý, bảo vệ và phát triển rừng ở huyện Định Hóa.....	63
3.2.1. Chính sách giao đất, giao rừng trên địa bàn huyện Định Hóa.....	65
3.2.2. Chính sách phát triển rừng.....	67
3.2.3. Chính sách hưởng lợi từ rừng	69
3.2.4. Chính sách khai thác, lưu thông và chế biến lâm sản	70
3.2.5. Chính sách về văn hóa - phong tục tập quán	72
3.3. Đánh giá những kết quả đạt được.....	74
3.3.1. Tác động của chính sách bảo vệ và phát triển rừng lên khía cạnh kinh tế	74
3.3.2. Đánh giá tác động của chính sách bảo vệ và phát triển rừng đối với đồng bào dân tộc thiểu số trên khía cạnh xã hội.....	76
3.3.3 Đánh giá hiệu quả của chính sách bảo vệ và phát triển rừng đối với đồng bào dân tộc thiểu số trên khía cạnh môi trường	78
3.4. Các yếu tố ảnh hưởng đến việc thực thi chính sách quản lý, bảo vệ và phát triển rừng trên địa bàn huyện Định Hóa.....	79
3.4.1. Ảnh hưởng của các nhân tố tự nhiên	79
3.4.2. Ảnh hưởng của nhân tố con người.....	79

3.4.3. Ảnh hưởng của nhân tố kinh tế - xã hội.....	80
3.5. Đánh giá chung về tác động và thực thi chính sách quản lý, bảo vệ và phát triển rừng ở huyện Định Hóa	80
3.6. Các giải pháp tăng cường thực hiện các chính sách bảo vệ và phát triển rừng đối với đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn huyện Định Hóa	86
3.6.1. Giải pháp về tổ chức quản lý	86
3.6.2. Giải pháp về khoa học, công nghệ.....	87
3.6.3. Giải pháp chính sách.....	87
3.6.4. Giải pháp về vốn.....	88
3.6.5. Giải pháp về quy hoạch bảo vệ và phát triển rừng	89
3.6.6. Giải pháp phát triển thị trường.....	90
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ.....	91
1. Kết luận.....	91
2.1. Đối với Nhà nước và chính quyền địa phương.....	92
2.2. Đối với hộ đồng bào dân tộc thiểu số	92
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	94

DANH MỤC BẢNG

Bảng 2.1. Diện tích huyện Định Hóa phân theo đơn vị hành chính và loại đất	40
Bảng 2.2. Hiện trạng rừng và đất lâm nghiệp theo ba loại rừng huyện Định Hóa	41
Bảng 2.3. Dân số huyện Định Hóa phân theo giới tính, thành thị, nông thôn giai đoạn 2016-2018	42
Bảng 2.4. Số hộ nghèo trên địa bàn huyện Định Hóa giai đoạn năm 2016 - 2018	44
Bảng 2.5. Giá trị sản xuất các ngành kinh tế huyện Định Hóa giai đoạn năm 2016-2018 (theo giá cố định)	44
Bảng 3.1: Độ che phủ rừng theo đơn vị hành chính huyện Định Hóa.....	58
Bảng 3.2: tình trạng quản lý diện tích rừng và đất lâm nghiệp Tỉnh: Thái Nguyên - Huyện Định Hóa	66
Bảng 3.3. Tác động của chính sách bảo vệ và phát triển rừng trên lĩnh vực kinh tế	75
Bảng 3.4. Tác động của chính sách bảo vệ và phát triển rừng đối với xã hội dân tộc thiểu số	76
Bảng 3.5. Tác động của chính sách bảo vệ và phát triển rừng trên lĩnh vực môi trường	78
Bảng 3.6. Phân tích SWOT	81

DANH MỤC HÌNH

Hình 2.1. Bản đồ hành chính huyện Định Hóa.....	35
Hình 3.1. Các giai đoạn phát triển trong đường lối, chủ trương và chính sách về BV&PTR đối với đồng bào dân tộc thiểu số	64
Hình 3.2. Khung phân tích chính sách BV&PTR đối với đồng bào dân tộc thiểu số.....	64

TRÍCH YẾU LUẬN VĂN

Luận văn thạc sỹ với đề tài **“Đánh giá tác động của chính sách bảo vệ và phát triển rừng đối với đồng bào dân tộc thiểu số tại huyện Định Hóa, tỉnh Thái Nguyên”** được thực hiện nhằm phân tích thực trạng công tác bảo vệ và phát triển rừng tại huyện Định Hóa, tỉnh Thái Nguyên, tìm ra những thuận lợi, khó khăn từ đó đề xuất một số giải pháp trong công tác bảo vệ và phát triển rừng đối với đồng bào dân tộc thiểu số tại huyện Định Hóa, tỉnh Thái Nguyên.

Nội dung nghiên cứu thực trạng bảo vệ phát triển rừng tại huyện Định hóa và hệ thống hóa các chính sách bảo vệ phát triển rừng có tác động lên đời sống đồng bào dân tộc thiểu số tại vùng nghiên cứu. Phân tích các tác động của chính sách bảo vệ và phát triển rừng đối với quá trình sản xuất và đời sống của người dân tộc thiểu số trên địa bàn nghiên cứu. Phân tích các thuận lợi và khó khăn trong thực thi chính sách bảo vệ phát triển rừng trên địa bàn huyện Định Hóa.

Với phương pháp nghiên cứu lựa chọn các xã có tỷ lệ che phủ rừng cao; cộng đồng thôn bản, người dân có tham gia vào các hoạt động lâm nghiệp ở địa phương, nhận và được khoán rừng; có liên hệ chặt chẽ với công tác bảo vệ và phát triển rừng. Sử dụng phương pháp tham vấn tại hiện trường với sự tham gia của các bên có liên quan như cán bộ thôn bản, các cán bộ và chuyên gia lâm nghiệp, các ban quản lý bảo vệ- phát triển rừng... nhằm thảo luận và thu thập thông tin liên quan phục vụ thẩm định các vấn đề chủ chốt của những người sống phụ thuộc vào rừng. Kết quả tham vấn cũng được sử dụng vào phân tích và đánh giá tính phù hợp, mặt tích cực và tiêu cực của các chính sách bảo vệ và phát triển rừng, làm cơ sở đưa ra các khuyến nghị bổ sung và hoàn thiện chính sách. Sau đó xử lý số liệu để đưa ra những kết luận cụ thể.

Huyện Định Hóa có diện tích đất được quy hoạch cho lâm nghiệp là 32.024,93 ha, trong đó quy hoạch rừng đặc dụng: 7.539,98 ha, chiếm 23,54 %, Rừng phòng hộ: 8.947,80 ha, chiếm 27,94 %, còn lại là rừng sản xuất: 15.537,15 ha, chiếm 48,52 %.

Chính sách bảo vệ và phát triển rừng có ảnh hưởng rất lớn đến kinh tế, đời sống của đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn huyện Định Hóa. Rừng Định